

колонии; вторитѣ (римскитѣ) имаха прѣдимно ~~отъ~~ воененъ характеръ, отгдѣто и тѣй нарѣчената *романизация*.

Историята ни отъ 679 г. нататѣкъ се шари съ редица емиграционни движения все отъ политически характеръ. При нееднаквостъ на условия и култури, опълченитѣ една срѣщу друга Византия и Бѣлгария, не можаха да минатъ безъ обмѣнъ на *емиграции*, колкото и да бѣхатъ по-скоро отъ *професионаленъ*, а не *пролетариатски* характеръ (като изключимъ, разбира се, върволицата отъ политически емиграции за двѣтѣ страни, които наврѣмени бѣха *масови*). Отъ историята, напримѣръ, знаемъ, че Цариградъ около 1308 г. продължително заплашванъ отъ гладъ, е билъ спасенъ отъ бѣлгарски земледѣлци, изъ самата Бѣлгария, а по-честитѣ, до прѣди нѣколко декади, сезонни излѣти на бѣлгарски *скотовѣдци* и *жсетвари* въ Одринско и край Егейското море — не сж само *обичай*, а тѣчения свѣрзани съ стари емиграционни движения отъ тоя характеръ. При това, зараждающитѣ се въ младото ни царство отъ 679 г. нататѣкъ изкуства и индустрии сж прѣдизвиквали *чужди* работни рѣцѣ въ насъ, и, обратно, наши работни рѣцѣ сж прониквали въ Византия за занятия, каквито сж били у насъ *самобитно* или *по-силно* развити.

Излизайки отъ примѣра на старитѣ, бѣлгарски *майстори-дюлери*, възпѣвани въ народнитѣ ни пѣсни прѣзъ робството, като строители на великолѣпни турски джамии, мостове, безистени и керванъ-сарайски ханове — по аналогия можемъ да допуснемъ участието имъ по сжщата посока и въ Византия, ако не като майстори, то поне като *работни*, *професионални рѣцѣ*. Бѣлгарскитѣ зографи въ Македония, рѣзбаритѣ въ Трѣвна и т. н., колкото и да ги знаемъ като такива само прѣзъ робството, щѣ сж съ много по старо мкнало, ако и ученици на Византийскитѣ и италиански артисти — отъ тукъ и допущането пазара на работнитѣ имъ рѣцѣ въ самата Византия, поне